

KORRESPONDENT = WARSZAWSKI

We Czwartek o godzinie 10. z rana.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Z Warszawy d. 13. Czerw:
Po przybyciu tu wczoray wie-
czorem Kuryera z obozu Xcia
Józefa, zaczęto głosić, że na-
sze przednie stráže zabrąły
placówkę moskiewską z kilku-
dziesiąt ludzmi i z dwoma of-
ficerami. Czekamy potwier-
dzenia.

Dziś rano odprawiła się
muztra artyleryi naszey od
20. armat różnego kalibru i
kilku haubic. Strzelano potę-
żnie, gdy ciągnione były
w tył armaty przez zaprzę-
żone konie. Te dosyć spo-
koynie i zwykownie szły tak
przy armatach, iako i wozach
ammunicyjnych. Muztra ta
czyli raczey ostrzeliwanie ko-
ni działo się w przytomno-
ści Xcia Sapiehy Generała
Artyleryi Lit: i Generała-
Majora Cichockiego.

Tegoż dnia przed połu-
dniem cały Dwor J. K. Mci
począwszy od stajennych,
przyiął w sali przed Izbą
seymową na wierność Królo-
wi Jmci Rotę czytał JP.
Kicki koniuszy W. Kor:

Lifty z Ukrainy donoszą,
że (*) Xz Dołhoroki Generał
Moskiewski. zwołał do siebie
obywatelów Wdztwa Braśła-
wskiego. Perfwadował im
przytąpić do konfederacyi i
odrprzyiądz się Konfitytucyi
3. Maia; lecz gdy Obywa-
tele iednomyślnie z tego się
wymawiali, owfzem wszelkie
gwałtowności wycierpieć ra-
czey oświadczyli się, niż od-
stąpić Oyczyzny, Xze Doł-
horuki pozwolił im czasu 3.
Niedziel do namyslenia się;
a sam tym czasem do Peters-
burga wyiechał.

O Jpanu Branickim He-
tmianie głoszą, że w Powoło-
czy a niektórzy do tey bytno-
ści stosują ordynans JP. Rze-
wuskiego, że tam wyrażono,
aby wóyska Raporta swoje do
Hetmanów przyśyłali. Wy-
iaśni czas prawdę, i całą ta-
iemnicę wynurzy.

O Moskwie twierdzą, że
się zbliżyła ku Mińskowi. Do-
dają że mała była utarczka
Bielaka z przeciwnikami,
których kilkunastu legło i

(*) Omyłka stała się w korespondencyi Nru 17. na karcie 157. gdy
wzmianka była o Xciu Dołhorukim w Powiecie Braślawskim, w tam-
tych bowiem stronach Generał Kreczetnikow, a Xze Dołhoruki
w Wdztwie Braślawkim znajdował się.

koni do 50. Donioś z tamtych stron list o tym, ale nie dokładny.

JP. Kwaśniewski wzięty w niewolę od Moskwy, i ranny, pilnie jest opatrzony od tamecznych Felcerow.

JP. Korfak, mający dobra na Białej Rusi, przymuszony był pogrozkami od Moskwy, aby do nowej konfederacji pisał się i Marszałkiem został. Wykonał co kazano, bo musiał. Lecz potem zrzecznie wymknął się, i uczynił Manifest.

Sprawa owych długo ukrytych Cudzoziemców, którzy tu w Warszawie monetę pruską robili, i od kilkunastu niedziel poimani, dotąd są w areszcie, rozpoczęta jest w Komisji Skarbowey. Ci mieli najęty Dworek na Muranówkim, w którym zawarci zaprzętały się tym bezprawiem. Na Pragę gdy dla sprawunkow były wyflane żony, czy dobrane ich służące, i tam skupowały żywność, wzięte pod straż, i tam do noczy zatrzymywane. Te doprowadziły do owego Dworku, gdzie za otworzeniem na zawołanie znajomego głosu, pobrani są sami, i fałszywe pieniądze i instrumenta.

Z Kamieńca Podol: Dnia 8. Czerw: Austriacy już opuścili Chocim. Turcy weszli. Basza dopraszał się u Komendanta tutejszego JP. Orłowskiego, aby gdy będzie wiedział do Chocimia, i na przy-

witanie tam dadzą z armat ognia; raczył kazać podług dawniejszego zwyczaju, dać też w Fortecy naszey ognia.

Jest odgłos że Wojsko Turreckie do 80. tysięcy wynoszące, wciąż po nadgraniczu rozciągnie w różnych dywizjach korpus *observationis*.

Senator o którym donieśliśmy w Nrze 17. że był zatrzymany w Kalwaryi, już ma posłany z Warszawy paszport dozwalający wyjazd, pod kondycją, aby nie iachał do krajów z Polską wojnę toczących.

W dniu 31. Maja. Komisya Edukacyi Nar: wydała Uniwersał zachęcający młodzież w Szkołach uczącą się do błagania Boga o odwrócenie klęsk od Oyczyzny naszey.

Dnia 13. Czerw: Ogłoszony tu jest Uniwersał o Żydach w następujących punktach: *1to.* Żyda żaden odąd na mieszkanie przyjąć nie będzie mocen, póki żyd Magistratowi lub osobom od niego wyznaczonym o swym przybyciu nie doniesie. Handlujący żydzi drwami, węglami, &c. meldować się przy rogatkach mają i tegoż dnia wyjeżdżać. *2do.* Żydzi Rzemieślnicy w tygodniu z Warszawy nitąpić mają. *3to.* Żydzi barasznictwem, faktorstwem bawiący się, także w tygodniu oddalą się. *4to.* Żydzi Sklepy mający w trzech dniach zamknąć, a w przeciągu 2 niedziel z żonami i

dziećmi wyiachać mają. *5to.* Którzy żydzi mają interessa w Warszawie i od Magistratu pozwolenie otrzymają, ci za biletami do 2 tygodni zabawić mogą. *6to.* Szkolnicy i duchowni żydowscy w tygodniu ustąpią, a dla trzymania Rhodalu do potrzeby sądowney syndyk ieden i jeden Duchowny za dozwoleciem Magistratu do czasu zostanie. *7mo.* Pieczętkaże dla niedostatku Chrześcian w pewney, którą Magistrat udeterminuje wielości, zостаć się za wydanem od Magistratu biletami będą mogli. *8vo.* Magistrat dla przyjezdnych, Rzezaka i R 1792.

Ignacy Wykogota Zakrzewski Chorąży i Posel Wdztwa Pozn: Prezydent Miasta Warszawy, Kaw: Orderow Polskich.

Michał Swiniarski Sekretarz g. K. Mei Magistratu Warsz: Pijars.

Na Sejfy ostatniey Seymowey Dnia 29. Maja ścieśle Prawo, pod Tytułem: L I M I T A S E Y M U.

Gdy terazniejsze okoliczności, przeciwnie najliczniejszym uślowaniom, nie dozwalały nam ukończyć tak rychło dzieła seymowania naszego, iakśmy sobie uchwała seymową zamierzeli; gdy seymowi dwoiłym wyborem Posłów upowaznionemu pod wezłem konfederacyi zostającemu, i od całego Narodu za swe dzieła na seymikach uwielbionemu, zadana jest nieprawość przez pismo od Ministra Rosyjskiego na dniu 18 Maja R. 1792 podane, którym wtargnienie do Państw Rzpltey wojska Rosyjskiego zapowiedział, i o iakimś spłku, nie wiedząc gdzie, kiedy, i przez kogo sporządzonym, i uknowanym doniośł; gdy nadto w tymże piśmie wyrażona jest nadzieja, że wszystkie kroki zbawienne seymu dzisiejszego, które Rosya urażającami je nazywa, poprawione być mają przez zgromadzenie nowego seymu, że wojska Rosyjskie wchodzą w kraie Rzpltey dla ukłeczenia takowego dzieła; gdy przez to samo issao odkrytym jest zamiśl, wymuszenia zbrojną mocą, na obradach obywatelskich Instrukcyi, przeciwnych przekonaniu powszechnemu i woli Narodu, która nie dawno w sposobie nayswobodniejszym, i nayuroczytszym Ustawy Seymu tego poświęciła; Widząc w tym wszytskim oczywisty zamach na zgwałcenie niepodległości i wolności Narodowi Polskiemu właściwey i naydroższej, czujemy w sobie ściśle powinność dla utrzymania powagi i samowiadności Rzpltey, która rzeczonym pismem znieważona została, oraz dla bezpieczeństwa całego kraju, konfederacyi naszey nie rozwięzywać, owszem tę i Seym ściśle z całym Narodem spójony do dalszego prorogować czasu. Wyciąga tego po nas znieważona godność Seymu, i całego Narodu, wy-

ciąga bezpieczeństwo swobód, i wolnego Obywateli głosu, gdyby teraz pod bronią obca, seymiki elekcyjne odprawiać się miały. — Interessa z N. Elektorem Saska nie dokonczony, które potrzebują zupełney Seymu władzy w swoich decyzjach. — Gdy wojska Rosyjskie w kraj Rzpltey wtargnęły, nie można zostawiać Narodu bez samowładności władzy prawodawczej, do której należy zarządzać o całości państwa, i niepodległości Rzpltey. — Należcie gdyby Bóg lituiał się nad naszą niewinność i czystością zamiarów do udzielenia Narodu naszego dążących, dał nam pomocą sposobność przywrócenia wszystkiego do spokojności i trwałego pokoju, aby Seym w zupełney swej władzy prawodawczej został; Z tych więc tak ważnych przyczyn, Seym i Konfederacya niniejsza pod łaskami Uu. Stanisława Małachowskiego Ref: W. Kor: i Xcia Kazimierza Sapiehy Gen: Art: Lit: Seymowego i Konf: O N. Marszałków z ciągłą cnotą i doświadczeniem Obywateliwem, obrady nasze kierującemi, w podwójnym składzie Posłów, prorogujemy do ukończenia wojny, do oswobodzenia kraju z żołnierza nieprzyjacielskiego, i do ostatecznego dopełnienia pacyfikacyi przez tenże Seym pod niniejszym związkiem Konfederacyi zostawiając, a tak prorogowany limitujemy, ostrzegając w każdym czasie zwolanie onego na miejsce najrzeczniejsze, gdy tego iaką nagłą okoliczność, prędkiem zarządzenia potrzebująca wymagać będzie. A że tym samym prawem Seymiki Poselskie na dniu 13 Sierpnia R. 1792 przypadające, z powodów wyżej wyrażonych odkładają się, na których Kommissye Cywilno-Wojskowe obrane bydź miały, przedłużamy, równie i zgromadzenia wydziałowe mieyskie, na dniu ostatnim Lipca naznaczone wstrzymujemy do dalszej woli Seymu, a tym czasem sądy wydziałowe mieyskie i Plenipotentów od Miast w ich funkcjach i obowiązkach zupełnie wstrzymujemy. Chcąc zaś mieć sprawiedliwość wolną, przemocy nieprzyjacielskiej niepodległą, iad normalnego rozgraniczenia, w tych Prowincjach, które wojska Rosyjskie naszły, do czasu pokoju odkładamy, każdego Obywatela, przy posiadaniu podług prawa ubezpieczamy, i tego iak najrybniej dostrzegac wszystkichi sądomi ziemiankim zalecamy. Stanowimy oraz, iż sądy ziemiankie, w tych tylko Woiewództwach i Powiatach, w które nieprzyjaciel nie wkroczy, sędzić mają sprawy uczynkowe, *expulsionum, violentiarum, exemptionum*, tudzież obligowe prosteego długu, inne zaś sprawy Cywilne, wyciągające trudne i niebezpieczney w czasie wojny komportacyi dokumentów, do ukończenia teyże wojny odkładać będą. Jak tylko do Woiewództwa i Powiatu którego nieprzyjaciel wejdzie, równo z czasem wtargnienia, sądy Trybunalskie, ziemiankie i wszelkie inne (oprócz sądów mieyskich mieyscowych) ustawać mają, i gdyby przez przymus nieprzyjaciela, mimo terazniejsze prawo, były gdzie złożone, wszelkie ich wyroki, i czynności, iako pod Ironią nieprzyjacielską zasze, za wymuszone i nieważne deklarujemy. Zadne zatym sprawy z Wwdztw i Powiatów w których nieprzyjaciel znaydować się będzie, ani w sądzie ziemiankim, ani w Trybunale bądź oczywiście, bądź in contumaciam sądzone nie będą, pod nieważnością zupełną wszelkich wyroków. Nadto wszystkim osobom wojskowym i ochotnikom, pod Kommandą i ciągłą subordynacyą poddającym się, mającym na piśmie świadectwo od Generała Kommanderującego, iż aktualną służbę w obronie pospolitey pełnią, we wszystkich sprawach, w sądach Cywilnych, dobrodzieystwa suspensy pozwalamy. — *Sesya zakończyła się o godzinie czwartej z północy.*

ZAGRANICZNE.

Z Paryża d. 19. Maia. i lud wzniesia do szalonych zapędów.

Doniośl Minister wojenny Zgr: Nar: że 17. t. m. Dywizya z 3,000. nieprzyjaciół złożona opanowała małe Miasteczko Baway o mile od Valenciennes. Strzegło tego stanowiska 80. ludzi. Mieli rozkaz aby w przypadku większych sił, ustapili. Dali nieiaki odpor, a potem cofnęli się porządnie. PP. Rochambeau i Luckner za powzięciem wiadomości nadesłali przyzwoite siły, z armatami, przed którymi Austriacy użli. Żołnierze nieprzyjacielscy chcieli rabować Miasteczko Baway, lecz officerowie nie dopuścili.

Sifty z St. Domingo w Ameryce barzo nie pocieszne. P. Blanchelande w niebezpieczeństwie zostawał wielkim, ucieczką przeciw ratował życie. Kommissarze Cywilni musieli umykać do Francyi, i P. Mirbeck już tu przybył. Odesłano to do Deputacyi Kolonialney.

Z Paryża d. 22. Maia. Strafna formuje się burza, i już bliska jest okropnego wystrzału. Oby fatalnych pogrożeń obiecanych klęski na czezy zakończyły się trwode! Coraz się jednak barziej przebiia niebezpieczniejsza kryzys, która co dzień bliższą przeraża trwogą umysły do spokojności wzdychające.

To pewna, że intryga niektórych okrutnie się wzmaga,

P. Dubertrand ożwał się w Zgr: Narod: Ze *Deputacya Austriacka* (zowią *Comité Autrichien*) nigdy na świecie nie była tylo w imaginacyi zapalonych głów tych zbrodniarzów, którzy sami nie odważając się zamiary ułożone do skutku przywieść, całą nadzieję zakładają na pospólstwa rozruchanej niesfornosci, i tę podfycają przez nayhaniebniejszy środek.

Dwa pytania są do rozwiązania: *imo.* Czy w samey rzeczy ta Deputacya jest? i którzy ją składają? *ado.* W przypadku iey bytności, czy można to dowieść, że niebezpieczeństwa w Mons i Turnay wydarzone, przypisać oney należy? czy ona to uformowała projekt, iak utrzymywał P. Carra, a ponim PP. Bazire, Merlin i Chabot, aby ieszcze raz powtorzyć okropny ow dzień S. Bartłomieja niegdys krwią oblaną? Takie wrzucać wątpliwości i pytania, jest to ie rozwiązywać i nie iako dowodzić ich prawdy.

Te wieści między pospólstwem coraz się barziej wzmagaia. Potwarze nastroższe, ofobliwie przeciwko Królowey są miotane. Agdy ta Monarchini barziej o życie Króla, i Syna, niż się o własne lęka, tym czasem

przeciwko niej wszystkie prawie są wymierzone od zaindowanych klubistów pociski. Manuel u Jakobinów odważył się mówić, iż w czasie wojny, trzeba tę Panią pozabawić wolności i pod strażą trzymać w *Val de Grace*.

Dnia 25. Maja. Na seji dzisiejszej do roztrząsania podany jest projekt względem *Deputacyi* nazwanej *Austryackiej*. P. *Goillard* mówi do Zgr: Narod: radząc, aby to roztrząsanie z największą odprawowaną było powagą i milczeniem, żadnego znaku nie dając że albo chwalam, albo odrzucamy to doniesienie.

P. Prezydent każe, aby czy to z arbitrow, czy z Przewodawców wszyscy się wstrzy mali równie od oklasków, iako i szemrania. Dane słowo na to Panu *Gensonnet*.

Ciało prawodawcze, powiada ten mowca, samo tylko ma prawo rozpoznawać spisek przeciwko dobru powszechnemu. Król Francuzów przełamał granice, które były mu przez Konstytucyą naznaczone, rozkazując olkarzyćcielowi publicznemu prześladować żurnalistów, za to, iż mówili o bytności *Deputacyi Austryackiej*.

Nie spodziewano się takiego wstępu mowy, gdy Zgr: Narod: kazało Sędziemu pokoiu, aby iachał do *Orleans*, i tam na owych Dziennikarzach za oskarżeniem przeciwko

nim PP. *Bertranda* i *Montmorina* szukał sprawiedliwości.

Mniemano, że gruntowniejsze będą iakie dowody, na to, iż się znajduie ta sławna *Austryacka Deputacya*.

P. *Gensonnet* jeszcze tę prawdę tym potwierdza, iż osoby niektóre, choć ich po imieniu nie wzmiankuje, przybyły w znaczney liczbie do Paryża dla przywrocenia dawney powagi królewskiej, oraz dla rozproszenia Narod: Zgrom: że wielu którzy dawniejszych trzymają się przy wilejów są w bliskości Paryża, mianowicie w *St Denis*, i w *Zamkach Auteil* i *Bagatelle*. Zbierają się oni tam sekretnie, miewają schadzki. Dodaie nakoniec, iż są płatni ci, którzy piśmami swemi czernią wszystkie czyny Zgrom: Narod: Twierdzi że PP. *Bertrand* i *Montmorin* są pierwszymi tego Austryackiego spisku dowodzcami. Proszę, aby P. *Montmorin* przeszedł Minister, który zdradził Interes Francyi, który utaił przed Zgr: Narod: o lidze Mocarstw Europejskich przeciwko Francyi, aby miał zakaz do stawania u sądu, iako wart oskarżenia i kary.

Co się tycze P. *Bertrand* Mowca twierdzi, że przyczyną był największą nieszczęść osad Amerykańskich, gdy zaniechał uskuteczyć Dekret Zgr: Narod: wydany w Decembrze Roku przeszłego stosujący się do tych Kolonii.

Żąda, iżby ten Ex-Minister okazał korespondencye swe z osadami. Nakoniec prosi, aby Zgr: Narod: wszystkich użyło sposobów dla odkrycia innych wpływających do tey straszney *Deputacyi Austryackiej*.

Po Panu *Gensonnet*, zabrał głos sławny *Brisot*. Z wielką niecierpliwością oczekiwano co też powie, i iakie dowody przeciwko *Deputacyi Austryackiej* przywiedzie? Stawa na mieyscu z kartą w rękę, a w tey wszystkiej okoliczności wyjazdu Króla do *Varennes*, gdy umykał i był zatrzymany, wyraża. W tym opisanu, okazuje, że P. *Montmorin*, gdyż był pod ow czas Ministrem, że bardzo zdał się sprzyiać domowi Austryackiemu, a zatem że wszystkie sentymen ta Pana *Montmorin*, są anti-konstytucyjne, i iasnie widzieć się daia, twierdził.

Między innymi notę okazuje Ex-Ministra, w której chwali niektóre osoby z Narod: Zgrom: a te osoby widocznie sprzyiały Królowi, żadały bowiem aby przywrocona była Monarchiczna we Francyi władza, więc i on sprzyiał teyże, a zatem Zgr: Narod: układowi, był i jest zawsze przeciwny. Inne przytym przywodzi piśma, w których okazuje, że P. *Montmorin* tai ligę Mocarstw Europejskich przed Zgrom: Narod:

Obrocivszy się potem do

P. *Bertrand* wzywa przeciwko niemu surowości praw, iako przeciwko temu, który do Amerykańskich zamieszkań, znacznie się przyczynił, równie iako i do porzucenia służby officerów morskich.

Nakoniec twierdzi, że wszystkie zamiary tey *Deputacyi Austryackiej* dążą iedynie do tego systemu Rządu, aby dwie postanowione były izby. Mówca za najpierwszą sprężynę tey *Deputacyi* naznacza P. *Breteuil*.

Kończy P. *Brisot* dopraszając się, aby otworzony był regestr do wpisywania tych, którzy dadzą iakie objaśnienie i dowody o spisku tey *Deputacyi Austryackiej*.

P. *Rouhier* domaga się, aby te obie mowy drukowane były. Zgrom: Narod: każe drukować.

Nie na tey iedney, ale na kilkunaflu Sejsjach tę materya do iakieys nowoy zmierzającej rewolucyi wprowadzano. Jest ieden klub, który swoich zowie *Przyjaciółmi Konstytucyi*. Ten bardzo wiele ciekawych wznawia ustawicznie wymysłów, a najmocniey pospólstwa zapędami władza. Można go iako za thermometer nieiaki poczytać, czasem wznagających się, a czasem upadających, i niby iak ukrytych w popiele tlejących zarzewiów. Tego klubu wszystkich kłótni podżeganiem, tak sławne są i niebezpieczne a do tych okro-

pnym wzniesienia burzy najwyższej wpływającej zamiary, że patrzą nań jako na okropną chmurę, z której lada moment straszny jaki może wypaść piorun.

D. 14. Jeden z Deputowanych w Zgrom: Nar: tak mówił: Mei Panowie, chcą w nas wmówić, i jakoby nie było *Deputacji Austryackiej*, dla tego, że kuryerowie sekretni, których na wszystkie ona wysyła strony, nie wyręczają z *Thullerie*, ale ciż sami wiem dostatecznie że są z zamków okolicznych posyłani, gdzie zawsze zgromadzają się taie mne schadзки. Nie dawno był tam przytomny *P. de Lambesc*, i bardzo wielu Emigrantów. Tam to uchwalono wydać nasz Paryż na rzeź zbrodniarzom, których mnóstwo zaostrza okrutne noże na wyrznięcie współ Obywatelów. Część Gwardyi Królewskiej wchodzi do tego śpiłku. Wojska też regularne sprzyiac mają po części temu piekielnemu zamiarowi. Trzeba im korzystać z bojaźni powszechney i zamieszania. Aby Króla uwieść, na to godzą.

Słowa które *Manuel* mówił do Jakobinów na Sessyi D. 17. Maja: Trzeba nam jeszcze ludzi dnia 14 Czerwca. (gdy *Bastylią zburzono*) Mamy nieprzyjaciół na granicach, ale daleko niebezpieczniejszych, którzy są w pośród Paryża. — Czy to być może? aby niewiasta, która najwięcej może szkodzić

przez swój charakter, przez swoje wpływanie w intrygi, nie miała być od wszystkiego odsunięta i w samotności zostawiona? Powinna ona ztąd się oddalić do *Val de Grace*. Tam używałaby tey opieki, która jest pozwolona dla każdego Obywatela—

Te wybuchające nowych pożarów oznaki wielkiej tu nabawiają niespokojności niektórych. Twierdzą inni że więkfsze w tym niebezpieczeństwie są upatrywane, niżli mogą przyjść do skutku.

Z Wiednia d. 11. Maja. W pośród wielkiego przygotowania do wojny z Francją zaczynają głosić, iż Anglia deklaruje się być mediatorką między Francją i Austryją, i że tym końcem Armistycium nastąpi. Potrzebuje to potwierdzenia.

To pewna, iż tu wczora przybył kuryer z Berlina, który o ruszeniu się Wojsk Pruskich ku Renowi doniósł. Po sług powieści, zejście się Austryaków z Pruskim wojskiem przy *Worms* ma nastąpić. Zkąd wnofzą, że pierwsza czynność wojenna, przeciw *Elsafs* obrocona będzie.

Dnia 12. Maja. General *Clairfait* przybył już tu z Włoch, lecz się nie zabawi. Spieszmy do Flandryi gdzie będzie na czele wojsk nafszych.

Król Franciszek do *Frankfurtu* d. 30. Czerwca ma wyiachać.